

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України «Про внесення змін до
Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного
судочинства України щодо вдосконалення порядку розгляду справ
Вищим антикорупційним судом»
*(реєстр. № 14033 від 11.09.2025)**

***Анотація.** Інформаційна довідка містить результати аналізу проекту Закону України «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України щодо вдосконалення порядку розгляду справ Вищим антикорупційним судом» (реєстр. № 14033 від 11.09.2025).*

***Ключові слова:** адміністративне провадження, цивільне провадження, Вищий антикорупційний суд, склад суду, одноособовий судовий розгляд, корупційні правопорушення.*

Вступ

Метою проекту Закону України «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України щодо вдосконалення порядку розгляду справ Вищим антикорупційним судом» (реєстр. № 14033 від 11.09.2025) (далі – законопроект) відповідно до пояснювальної записки до нього є забезпечення належної динаміки судового розгляду справ у порядку адміністративного і цивільного провадження, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду. Суб'єкт права законодавчої ініціативи аргументує свою позицію, зокрема, відповідною звітністю щодо низької динаміки розгляду судами справ про корупційні та пов'язані з корупцією кримінальні правопорушення.

Відповідно до звітності Вищого антикорупційного суду (далі – ВАКС) за 2023 рік¹ до ВАКС надійшло 130 кримінальних проваджень та 31 позовна заява про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», а за 2024 рік до ВАКС надійшло 122 кримінальних провадження, 27 позовних заяв про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», та 12 позовних заяв про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави. Водночас у провадженні в 2023 році перебувало 344 кримінальних провадження та 7 позовних заяв про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави, а в 2024 році² – 375 кримінальних проваджень і 16 позовних заяв про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави. Варто зауважити, що за даними тієї ж звітності, кримінальні провадження складають лише 1–3 % від загальної кількості справ і

¹ Аналіз здійснення судочинства Вищим антикорупційним судом у 2023 році (як судом першої інстанції). URL: https://court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/hcac/statistics/analyses/justice_2023.pdf

² Аналіз здійснення судочинства Вищим антикорупційним судом у 2024 році (як судом першої інстанції). URL: https://court.gov.ua/storage/portal/hcac/statistics/analyses/justice_2024.pdf

матеріалів. Значну частину справ і матеріалів, що перебувають у провадженні ВАКС, становлять клопотання, скарги, заяви під час досудового розслідування кримінальних проваджень (96–98 % загальної кількості справ і матеріалів).

Основна частина

За результатами аналізу законопроекту вважаємо за доцільне висловити такі міркування.

Відповідно до частини четвертої статті 283-1 Кодексу адміністративного судочинства України справа про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», вирішується колегією у складі трьох суддів Вищого антикорупційного суду протягом 30 днів з дня надходження позовної заяви до суду. Законопроектом пропонується з цієї норми виключити слова «колегією у складі трьох суддів Вищого антикорупційного суду». Такий підхід, на нашу думку, є сумнівним. Більш слушним вбачається у цій нормі запровадити механізм, як то запропоновано законопроектом щодо нової редакції абзацу другої частини першої статті 34 Цивільного процесуального кодексу України, а саме: передбачити можливість розгляду справ про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», залежно від їх складності, як суддею Вищого антикорупційного суду одноособово, так і колегіально у складі трьох суддів цього суду.

Висновок

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що, на нашу думку, прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України щодо вдосконалення порядку розгляду справ Вищим антикорупційним судом» (реєстр. № 14033 від 11.09.2025) є доцільним. Водночас вважаємо, що висловлені вище пропозиції сприяли би покращенню змісту законопроекту.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*